

ทะเล่อทะล่า “บินโดรน” ถอดบทเรียน “จับ - ปรับ - ชังคุก”

ในขณะที่ “โดรน” (Drone) ได้รับความนิยมมากขึ้น โดยเฉพาะการถ่ายภาพจากมุมสูง เรื่องเล่าอุทาหรณ์ “บินโดรน” เพราะคิดน้อย ละเลยกฎหมาย คิดเพียงว่าบินโดรนเก็บภาพมุมสูงแค่ “แป็บเดียว คงไม่เป็นไร” แต่ผลลัพธ์รุนแรง เพราะเมืองไทยมีกฎหมายคุมการบินโดรนบังคับใช้อย่างเข้มข้น

เรื่องราวของช่างภาพรายหนึ่ง โพสต์เรื่องราวผ่านเฟซบุ๊ก “อ่าพล ทองเมืองหลวง” หลังโดนเจ้าหน้าที่ตำรวจจับเนื่องจากการขึ้นบินโดรนไม่ขออนุญาต เพราะเจ้าตัวคิดว่า “แป็บเดียว ไม่เป็นไร” โดยเจตนาของช่างภาพหนุ่มเพียงต้องการเก็บภาพภาพมุมสูง โดยขึ้นบินโดรนไม่ถึง 5 นาที ซึ่งเจ้าตัวยอมรับว่า “คิดน้อย”

กล่าวคือเจ้าตัวทราบถึงกฎหมายการบินโดรน ต้องมีใบอนุญาต ทั้งพื้นที่ห้ามบินโดรน ฯลฯ แต่ละเลยคิดว่าไม่เป็นไรงานนี้จึงเป็นเรื่องราวใหญ่โต จึงนำเรื่องราวของตัวเองแชร์เพื่อเป็นอุทาหรณ์

หลังจากนั้น โดนเรียกตัวเข้าพบเจ้าหน้าที่ตรวจเช็คใบอนุญาต เช็คใบลงทะเบียนโดรน ตรวจเส้นทางการบิน ความสูง แบบละเอียด และสอบเจตนา ถูกดำเนินคดี กระทำผิด พ.ร.บ.การเดินอากาศ พ.ศ. 2497 มาตรา 24 โทษจำคุก 1 ปี ปรับไม่เกิน 4 หมื่นบาท และงานนี้เกือบนอนห้องขัง หากไม่มีเงินประกันตัว ต่อมาถูกส่งฟ้องศาลสั่งปรับ 3,000 บาท

สำหรับเทคโนโลยีอากาศยานไร้คนขับ (Unmanned Aerial

Vehicle : UAV) หรือ โดรน (Drone) ถูกนำมาใช้ในกิจการด้านต่างๆ ทั้งในเชิงพาณิชย์และส่วนบุคคลมากขึ้นเรื่อยๆ ซึ่งการที่นำมาใช้อย่างกว้างขวาง ย่อมเกิดข้อกังวลต่อความเสียด้านต่างๆ เพิ่มขึ้น ทั้งด้านความมั่นคงต่อพื้นที่ และความเป็นส่วนตัวของประชาชน

ย้อนความเป็นมาของ “โดรน” แต่เดิมเป็นอุปกรณ์ทางการทหารที่ถูกคิดค้นขึ้นมาเพื่อใช้สำหรับสอดแนมพื้นที่แนวรบ มีการติดตั้งกล้องเพื่อถ่ายภาพจากมุมสูง เก็บข้อมูลทางภูมิศาสตร์ เป็นต้น ก่อนได้รับความนิยมอย่างแพร่หลายโดยเฉพาะในการถ่ายภาพมุมสูง

นอกจากนี้ ผลการศึกษาจากวิทยานิพนธ์เรื่อง “การกำหนดความรับผิดชอบทางอาญาจากการละเมิดความเป็นส่วนตัวโดยใช้อากาศยานไร้คนขับ” โดย อังคิรา วัฒนรุ่ง เกี่ยวกับปัญหาการบังคับใช้กฎหมายไทยกับการใช้อากาศยานไร้คนขับในการละเมิดความเป็นส่วนตัว ยังสะท้อนถึงความชงว่งที่อาจทำให้โดรนถูกนำมาใช้ในทางไม่เหมาะสม

ระบุว่าโดรนเป็นสิ่งประดิษฐ์ชนิดใหม่ที่ถูกนำมาใช้ในงานกิจการด้านต่างๆ ทั้งในชีวิตประจำวันของมนุษย์ ในเรื่องที่เป็นงานอดิเรกเพื่อความบันเทิงส่วนตัว และถูกนำไปใช้ในทางธุรกิจการพาณิชย์ การอุตสาหกรรม และในวงการราชการ รวมทั้งในกิจการทางทหาร ซึ่งเทคโนโลยีของโดรนได้มีการพัฒนาไปอย่างรวดเร็วและมีประสิทธิภาพสูงมาก สามารถทำได้หลายอย่าง ส่วนใหญ่จะติดตั้งอุปกรณ์เพิ่มเติม เช่น กล้องถ่ายรูป หรืออุปกรณ์อื่นๆ เพื่อรวบรวม

ข้อมูล อีกทั้งยังมีขนาดเล็ก กะทัดรัด และราคาถูก ทำซื้อได้ง่ายและใช้งานง่าย จึงมีการนำโดรนมาใช้กันอย่างแพร่หลาย แต่ในขณะเดียวกันก็สามารถนำมาใช้เป็นเครื่องมือในการกระทำความผิด ก่อให้เกิดความเสียหายต่อสิทธิความเป็นส่วนตัวส่วนตัวของบุคคลอื่นได้

ประเด็นที่น่าสนใจ คือ โดรนอาจถูกนำมาใช้ในการกระทำความผิด เช่น การใช้ในการถ่มอง (Voyeurism), การใช้ในการสอดแนม (Spying), ติดตามบุคคลอื่น (Stalking), การใช้ในการสำรวจรอบบ้านเพื่อทำการบุกรุกเข้าไปขโมยทรัพย์สินในบ้าน (Burglary), การใช้ลึกลับขนส่งสิ่งของผิดกฎหมาย เช่น ยาเสพติด หรืออาวุธร้ายแรง หรือแม้กระทั่งการใช้เป็นอาวุธในการโจรกรรมข้อมูลส่วนบุคคล (Hacking) ตลอดจนการก่อการร้ายและการใช้บินเข้าไปในพื้นที่ต้องห้าม เป็นต้น

ดังนั้น ควรมีมาตรการทางกฎหมายโดยเฉพาะสำหรับโดรนเพื่อกำหนดขอบเขตว่ารูปแบบของการกระทำความผิดแบบใดบ้างที่จะต้องมีความรับผิดชอบเกิดขึ้น

ในส่วนของภาครัฐจึงมีการออกกฎหมายกำกับเทคโนโลยีอากาศยานไร้คนขับ หรือ โดรน เพื่อความเป็นระบบระเบียบ รวมถึงพัฒนาเงื่อนไขต่างๆ ให้เท่าทันยุคสมัยมากขึ้น

สำหรับผู้ใช้อโดรน ต้องขึ้นทะเบียนโดรนกับ 2 หน่วยงาน คือ 1. ขึ้นทะเบียนผู้ครอบครองโดรนที่ สำนักงาน กสทช. เสมือนการทำทะเบียนรถยนต์ และ 2. ขึ้นทะเบียนผู้บังคับโดรนที่สำนักงานการบินพลเรือนแห่งประเทศไทย เสมือนการทำใบขับขี่รถยนต์

โดยโดรนที่ต้องขึ้นทะเบียนกับ 2 หน่วยงาน คือ 1. โดรนทุกประเภท ต้องขึ้นทะเบียนผู้ครอบครองโดรนที่ สำนักงาน กสทช. (NBTC) และ 2. โดรนที่มีคุณสมบัติดังนี้ 2.1 ติดตั้งกล้องบันทึกภาพ ต้องขึ้นทะเบียนทุกกรณี 2.2 โดรนที่น้ำหนักเกิน 2 กก. แต่ไม่เกิน 25 กก. ต้องขึ้นทะเบียนทุกกรณี (โดรนที่มีน้ำหนักน้อยกว่า 2 กิโลกรัม ไม่ต้องขึ้นทะเบียน) 2.3 โดรนที่น้ำหนักเกิน 25 กก. ขึ้นไป ต้องขึ้นทะเบียนทุกกรณี และต้องได้รับอนุญาตเป็นหนังสือจากรัฐมนตรีว่าการกระทรวงคมนาคม ต้องขึ้นทะเบียนผู้บังคับโดรนที่สำนักงานการบินพลเรือนแห่งประเทศไทย (CAAT)

ทั้งนี้ ข้อมูลล่าสุด กสทช. ออกประกาศหลักเกณฑ์และเงื่อนไขการอนุญาตโดรน หรืออากาศยานไร้คนขับ ระบุว่า ผู้ที่ครอบครองโดรนที่มีน้ำหนักไม่เกิน 250 กรัม ต้องมาขึ้นทะเบียนเหมือนกับโดรนทั่วไป เพื่อให้ใช้งานได้อย่างถูกต้องและต่อเนื่อง

โดยกำหนดบทลงโทษ ตาม พ.ร.บ การเดินอากาศ และข้อบังคับการการบินอากาศยานไร้คนขับ หรือโดรน หากใครกระทำการฝ่าฝืน พ.ร.บ.ดังกล่าว เบื้องต้น มีโทษจำคุกไม่เกิน 1 ปี หรือปรับไม่เกิน 40,000 บาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

นอกจากนี้ ประกาศกระทรวงคมนาคม เรื่อง หลักเกณฑ์การอนุญาตและเงื่อนไขในการบังคับหรือปล่อยอากาศยาน ซึ่งไม่มีนักบินประเภทอากาศยานที่ควบคุมการบินจากภายนอก พ.ศ. 2558 สาระ

สำคัญของการบินอากาศยานไร้คนขับในระหว่างทำการบินนั้นก็มีหลายข้อห้ามด้วยกัน

1. ห้ามมิให้ทำการบินในลักษณะที่อาจก่อให้เกิดอันตรายต่อชีวิต ร่างกาย ทรัพย์สิน และรบกวนความสงบสุขของบุคคลอื่น อีกทั้งยังห้ามทำการบินเข้าไปในบริเวณเขตห้าม เขตจำกัด และเขตอันตรายตามที่ประกาศในเอกสารแถลงข่าวการบินของประเทศไทย รวมทั้งสถานที่ราชการ หน่วยงานของรัฐ โรงพยาบาล เว้นแต่จะได้รับอนุญาตจากหน่วยงานเจ้าของพื้นที่

2. กำหนดให้ผู้บังคับหรือปล่อยอากาศยานต้องสามารถมองเห็นอากาศยานได้ตลอดเวลาที่ทำการบิน และห้ามทำการบังคับอากาศยานโดยอาศัยชุดกล้องบนอากาศยานหรืออุปกรณ์อื่นที่มีลักษณะใกล้เคียง โดยจะต้องทำการบินในระหว่างเวลาพระอาทิตย์ขึ้นถึงพระอาทิตย์ตก ซึ่งสามารถมองเห็นอากาศยานได้อย่างชัดเจน ห้ามทำการบินเข้าใกล้หรือเข้าไปในเมฆ และห้ามทำการบินภายในระยะ 9 กิโลเมตรจากสนามบิน หรือที่ขึ้นลงชั่วคราวของอากาศยาน เว้นแต่ได้รับอนุญาตจากเจ้าของหรือผู้ดำเนินการสนามบินอนุญาต หรือที่ขึ้นลงชั่วคราวอนุญาต

3. ห้ามทำการบินโดยใช้ความสูงเกิน 90 เมตรเหนือพื้นดิน ห้ามทำการบินเหนือเมือง หมู่บ้าน ชุมชน หรือพื้นที่ที่มีคนมาชุมนุมอยู่ ห้ามบังคับอากาศยานเข้าใกล้อากาศยานซึ่งมีนักบิน ห้ามทำการบินละเมิดสิทธิส่วนบุคคลของผู้อื่น ห้ามทำการบินโดยก่อให้เกิดความเดือดร้อน ความรำคาญแก่ผู้อื่น ห้ามส่งหรือพาววัตถุอันตรายตามที่กำหนดในกฎกระทรวงหรืออุปกรณ์ปล่อยแสงเลเซอร์ติดไปกับอากาศยาน ห้ามทำการบินโดยมีระยะห่างในแนวราบกับบุคคลยานพาหนะ สิ่งก่อสร้าง หรืออาคาร น้อยกว่า 30 เมตร

มีการกำหนดสถานที่ห้ามบินโดยเด็ดขาด มีโทษปรับและจำคุก อาทิ เขตพระราชฐาน, สถานที่ราชการ ค่ายทหาร โรงพยาบาล อุทยานแห่งชาติ, ย่านชุมชน และสนามบินในระยะ 9 กม. นอกจากนี้ ในพื้นที่กรุงเทพฯ ห้ามบินในพิภพ 19 กม. จากอนุสาวรีย์ชัยสมรภูมิ เป็นต้น ทั้งนี้ สามารถตรวจสอบพื้นบินโดรน ได้ผ่านแอปพลิเคชัน OpenSky

และอย่าคิดว่าแอบบินโดรนแบบเดียวไม่เป็นไร เพราะมีหน่วยงานกำกับดูแลตรวจสอบการขึ้นบินโดรนอย่างใกล้ชิด หากพบกระทำการละเมิดกฎหมายจะมีการดำเนินคดีอย่างแน่นอน

ดังนั้น จะเห็นว่าการควบคุมการบินโดรนมีรายละเอียดซับซ้อน ผู้ใช้โดรนต้องเรียนรู้ทำความเข้าใจอย่างรอบคอบ กล่าวโดยสรุปคือการครอบครองและการบินโดรน ต้องมีใบอนุญาต ต้องขึ้นทะเบียนผู้ครอบครองโดรน กับ กสทช. เสมือนการทำทะเบียนรถยนต์ และขึ้นทะเบียนผู้บังคับโดรนกับ กพท. เสมือนการทำใบขับขี่รถยนต์ รวมทั้ง ศึกษาเงื่อนไขการขึ้นบินโดรน อาทิ สถานที่ห้ามบิน ระดับความสูง ฯลฯ

สุดท้ายการบินโดรนในเมืองไทยไม่ใช่เรื่องต้องห้าม เพียงแต่ต้องเรียนรู้และปฏิบัติตามกติกา ■